

Regulamin Specjalny Oceny Ekspozatów Historii Poczty

Artykuł 1. Wystawy konkursowe

Zgodnie z art. 1.4 Regulaminu Ogólnego Oceny Ekspozatów na Wystawach Konkursowych GREV, celem uzupełnienia tych zasad, opracowano niniejszy regulamin SREV w odniesieniu do historii poczty.

Zarówno Regulamin Ogólny Wystaw Konkursowych GREX-PZF, jak i Regulamin Ogólny Oceny Ekspozatów na Wystawach Konkursowych GREV-PZF powstały w oparciu o obowiązujące regulaminy GREX i GREV Światowej Federacji Filatelistyki (FIP). Treść regulaminów PZF nie zawiera elementów sprzecznych z zasadami obowiązującymi na wystawach FIP i FEPA.

Regulaminy Specjalne Oceny Ekspozatów dla poszczególnych klas SREV obowiązujące na wystawach PZF są tłumaczeniami aktualnych regulaminów Światowej Federacji Filatelistyki (FIP).

Artykuł 2. Ekspozaty konkursowe

Ekspozat historii poczty składa się z materiału stanowiącego przesyłki z obiegu oficjalnej, lokalnej lub prywatnej poczty. Ekspozat powinien dokumentować: trasy, taryfy, oznakowania, zastosowanie w obiegu pocztowym i inne pocztowe aspekty, usługi oraz funkcję i działalność związaną z historycznym rozwojem służb pocztowych.

Ekspozat adnotacji i stempli pocztowych powinien przedstawiać klasyfikację i/lub badania tych znaków pocztowych, użytych na przesyłkach lub innych materiałach poczty oficjalnej, lokalnej lub prywatnej.

Artykuł 3. Zasady budowy ekspozatu

3.1. Ekspozat historii poczty składa się z kopert i listów z obiegu pocztowego, z całostek pocztowych i znaczków pocztowych użytych oraz z innych dokumentów pocztowych tak skomponowanych, aby zilustrowały w sposób wyważony plan ekspozatu i przedstawiały rozwój wszystkich aspektów wybranego zagadnienia historii poczty.

Plan lub koncepcja ekspozatu winny być jasno sformułowane w opisie wprowadzającym.

3.2. Historię poczty stanowią:

1. Usługi pocztowe z okresu przedznaczkowego.
2. Rozwój lokalnych, regionalnych, krajowych lub międzynarodowych usług pocztowych.
3. Taryfy pocztowe.
4. Trasy transportu pocztowego.
5. Adnotacje i stemple pocztowe (markofilia).
6. Przesyłki wojskowe, poczty polowe, przesyłki z okresu oblężenia, poczty obozów jeńców wojennych, cywilne i wojskowe przesyłki z obozów internowania.
7. Przesyłki poczty morskiej i ze śródlądowych dróg wodnych.
8. Przesyłki kolejowe.
9. Przesyłki ze wszystkich rodzajów ambulansów pocztowych.
10. Przesyłki z katastrof pocztowych.
11. Przesyłki z okresów epidemii (dezynfekowane).
12. Ocenzurowane przesyłki pocztowe.
13. Przesyłki poczty urzędowej.
14. Przesyłki ze stemplami automatyzacji obsługi pocztowej.
15. Oznakowania spedycyjnych przesyłek agencji handlowych (faktorii).
16. Przesyłki urzędów pocztowych, przesyłki zwolnione z opłaty pocztowej.

3.3. Ekspozat historii poczty może także zawierać:

- mapy, szkice, druki, rozporządzenia i podobne materiały (muszą jednak mieć bezpośredni związek z wybraną częścią tematu lub usługami pocztowymi),
- walory niepocztowe w postaci pocztówek, fotografii i podobnych materiałów, jako uzupełnienie materiału pocztowego na karcie wystawowej. Dopuszcza się trzy walory niepocztowe na jednym ekranie wystawowym, każdy na połowie karty wystawowej.

Artykuł 4. Kryteria oceny eksponatów

W ekspozycji historii poczty dopuszcza się więcej opisów, jeśli jest to potrzebne do udokumentowania znaczenia eksponatu i zawartych badań. Zamieszczony tekst musi być jednak zwięzły i jasny.

Patrz także GREV-PZF, artykuł 4.

Dokładniejsze wyjaśnienie w poniżej zamieszczonych „Wytycznych”.

Artykuł 5. Ocena eksponatów

5.1. Ekspozycje historii poczty powinny być oceniane przez jury, zgodnie z Rozdziałem V, GREX-PZF i Regulaminem Ramowym Sądów Konkursowych PZF.

5.2. W celu osiągnięcia zrównoważonej oceny, dla ekspozycji historii poczty ustala się następujące punktowe wartości względne (GREV-PZF, art. 5.2):

Opracowanie i znaczenie	30
<i>Opracowanie 20</i>	
<i>Znaczenie 10</i>	
Wiedza, osobiste studia i badania	35
Stan i rzadkość	30
<i>Stan 10</i>	
<i>Rzadkość 20</i>	
Prezentacja	5
Łącznie	100 punktów

Ekspozycje należy oceniać metodą punktową, przez przyznanie punktów za każde z powyższych kryteriów. Punkty te nanosi się na arkusze ocen o zatwierdzonym wzorze przez Prezydium Zarządu Głównego PZF.

Wytyczne do sędziowania ekspozycji historii poczty

1. Wstęp

Regulamin SREV-PZF dla ekspozycji historii poczty stanowi zbiór głównych zasad określających, co ekspozycja historii poczty powinien zawierać, co powinien obejmować oraz jak powinien być rozwinięty i prezentowany.

Wytyczne stanowią ogólny poradnik dla jury dla oceny ekspozycji historii poczty. Ich intencją jest także pomoc wystawcom budującym ekspozycje w tej klasie.

2. Zakres ekspozycji historii poczty

2.1. Ekspozycja historii poczty, poprzez analizę zawartych w nim materiałów, winien ukazać i wyjaśniać rozwój lub działanie jednej lub więcej usług pocztowych, praktyczne zastosowanie zasad pocztowych i regulaminów, a także badanie i klasyfikację użytego materiału filatelistycznego i/lub adnotacji i stempli pocztowych ilustrujących główny temat ekspozycji. Odnosi się to do ekspozycji od początków zorganizowanej służby pocztowej, aż do dnia dzisiejszego.

2.2. SREV-PZF podaje listę możliwych tematów dla ekspozycji historii poczty, nie ograniczając one jednak innych dopuszczalnych tematów.

Możliwe jest przedstawienie rozwoju poczty pomiędzy dwu lub więcej terenami, narodami lub kontynentami; przedstawienie rozwoju usług pocztowych w jednym kraju, jednym okręgu lub pojedynczej miejscowości. Alternatywnie można przedstawić rozwój specjalnej usługi pocztowej - bądź to w zakresie światowym, w kraju lub grupie krajów, bądź też w aspekcie bardziej lokalnym.

2.3. Ekspozycje mogą być budowane według chronologii, geografii, środków transportu lub usług i według wszelkich innych zasad, których zastosowanie wystawca może uznać za słuszne i prawidłowe.

- 2.4. Wystawcy winni unikać powtarzania na dużą skalę podobnego materiału, dużych przerw chronologicznych - tam gdzie jest to możliwe oraz włączania drogich materiałów nie związanych bezpośrednio z ukazywanym tematem.
- 2.5. Ogólną zasadą jest to, że eksponat historii poczty powinien z największą korzyścią pokazywać interesujący materiał filatelistyczny, a nie powinien on stanowić manuskryptu dla monografii.

3. Eksponaty adnotacji i stempli pocztowych (markofilia)

- 3.1. Eksponat adnotacji i stempli pocztowych (markofili) związany jest z klasyfikacją i badaniem adnotacji i stempli pocztowych, włączając w to odrębne adnotacje stosowane w oficjalnych i prywatnych usługach pocztowych.
- 3.2. Eksponaty adnotacji i stempli pocztowych mogą obejmować okres od przedznaczkowego do czasów obecnych.
- 3.3. Badanie może obejmować funkcjonowanie, czas użycia, zmiany w czasie, miejsce użycia, kolor, państwo lub też inne aspekty adnotacji i stempli pocztowych. Tematy mogą obejmować adnotacje i stemple urzędów lub takich usług jak polecenie, przesyłki poczty morskiej, przesyłki ze wszystkich rodzajów ambulansów pocztowych, przesyłki z okresów epidemii (dezynfekowane), znaki instrukcyjne itd. Przykłady eksponatów adnotacji i stempli pocztowych obejmują badania naprawianych stempli dziennych oraz metod ukazywania odległości stosowanych w administracjach pocztowych.
Badania różnych typów znaków pocztowych z automatów byłoby eksponatem stempli pocztowych, jednakże wprowadzenie automatyzacji przez daną administrację, jest historią poczty.
- 3.4. Przydatne ukazanie wiedzy i badań własnych stempli pocztowych mogłoby obejmować najwcześniejszą i najpóźniejszą datę stosowania lub identyfikację miejsca stosowania, gdy nie jest ona oczywista z uwagi na szczególną pisownię (przykładowo identyfikacja miejsca stosowania kasownika niemego lub numerowego).
- 3.5. Stemple powinny być tak czytelne, jak tylko to jest możliwe, z kompletnym wymaganym napisem. Gdy eksponaty stempli pocztowych dotyczą stempli do kasowania znaczków, powinny być one całe i preferuje się je na całościach pocztowych. Ogólnie winno się unikać częściowych odbić, to samo dotyczy powtarzania, które jest niekonieczne, poza ukazaniem najwcześniejszego i najpóźniejszego czasu użycia.
Każda próba poprawienia wyglądu adnotacji lub stempla pocztowego, po ich umieszczeniu przez pocztę, będzie traktowana jako materiał fałszowany.
- 3.6. Eksponaty adnotacji i stempli pocztowych są oceniane według tych samych kryteriów jak historii poczty.
- 3.7. Znaczkami pocztowe wystawiane w ekspozycji adnotacji i stempli pocztowych są oderwaniem od tematu. Ocena włączonych do ekspozycji znaczków pocztowych opierać się będzie tylko na klasyfikacji użytych na nich adnotacji i stempli pocztowych.

4. Wprowadzenie i plan

- 4.1. Wszystkie eksponaty historii poczty muszą zawierać wprowadzenie oraz plan ukazujący zakres ekspozycji. Tytuł ekspozycji powinien odpowiadać planowi.
- 4.2. Plan winno się wykorzystać do przedstawienia odpowiedniej ogólnej informacji o temacie oraz do wskazania zakresu badań własnych. Karta tytułowa powinna zawierać krótki wykaz wykorzystanych źródeł dokumentacyjnych.
- 4.3. Informacje zawarte w planie sędziowie wykorzystają przy ocenie ukazanego materiału. Dobrze przemyślany plan może pozwolić uniknąć dłuższych opisów w ekspozycji. Informacje zawierające tytuł wprowadzenie i plan nie mogą zajmować więcej niż dwie karty wystawowe.

5. Kryteria oceny

5.1. Opracowanie i znaczenie filatelistyczne

W sumie za opracowanie i znaczenie filatelistyczne można przyznać 30 punktów. Do 10. punktów przyznaje się w odniesieniu do względnego znaczenia filatelistycznego i do 20. punktów za rozwinięcie, kompletność i prawidłowość ukazanego materiału.

Oceniając opracowanie i znaczenie filatelistyczne eksponatu, sędziowie zwrócą uwagę na ogólne rozwinięcie tematu, kompletność ukazanego materiału w odniesieniu do zakresu eksponatu i względnego znaczenia filatelistycznego ukazanego tematu, jak również na trudność w powieleniu eksponatu.

Znaczenie eksponatu oceniane będzie w odniesieniu do ogólnej historii poczty kraju, terenu lub ukazanego tematu oraz w ogólności do filatelistyki krajowej i światowej. Na przydzielonej powierzchni zwykle łatwiejsze będzie odpowiednie potraktowanie i zapewnienie kompletności tematów w mniejszym zakresie chronologicznym. Przykładowo też, historia poczty miasta stołecznego ogólnie może być bardziej ważna niż miasta prowincjonalnego lub terenu wiejskiego.

Badania taryf pocztowych na podstawie umów pocztowych pomiędzy dwoma lub więcej krajami może ogólnie być ważniejsze niż wewnętrzne taryfy pocztowe kraju w tym samym okresie. Eksponat (przykładowo taryf pocztowych), obejmujący okres przedznaczkowy i znaczkowy, lecz pomijający wydania pierwszych znaczków pocztowych, niewątpliwie zostanie niżej oceniony pod względem znaczenia i rzadkości.

Sędziowie winni również ocenić, czy ukazany materiał odpowiada zakresowi eksponatu.

Nie używane znaczki i całości nie są odpowiednim materiałem w eksponacie historii poczty. Mapki, szkice itp., zastosowane mogą być tylko wtedy, gdy są odpowiednie dla rozwinięcia i dokumentacji.

5.2. Wiedza filatelistyczna i pokrewna, osobiste studia i badania

W sumie można uzyskać 35 punktów za wiedzę filatelistyczną i pokrewną, osobiste studia i badania. Wiedza filatelistyczna i pokrewna demonstrowana jest wyborem materiału do wystawienia i odpowiednim jego skomentowaniem. Osobiste studia ilustrowane są właściwą analizą walorów wybranych do wystawienia.

Ekspozatom, w których poczyniono znaczące badania (przedstawienie nowych faktów związanych z wybranym tematem), może być przyznana duża część całkowitej liczby punktów. W przypadku, gdy temat był wcześniej dokładnie badany, za brak sposobności przeprowadzenia badań, eksponat nie powinien być karany.

Właściwa ocena wiedzy filatelistycznej i pokrewnej, osobistych studiów i badań będzie się opierała na odpowiednich opisach każdego pokazanego waloru.

Sędziowie i wystawcy winni mieć na uwadze, że podane informacje nie powinny przytłaczać ukazywanego materiału filatelistycznego. Dobrze przemyślany plan może pozwolić uniknąć dłuższych opisów w eksponacie.

5.3. Stan i rzadkość

Za stan i rzadkość można uzyskać 30 punktów. Do 20. punktów można przyznać za rzadkość i znaczenie pokazanych walorów, a do 10. za ich stan.

Rzadkość jest bezpośrednio związana z ukazanymi walorami filatelistycznymi i ze względną niedostępnością rodzaju ukazanego materiału, a w szczególności z rzadkością filatelistyczną (jednakże nie z jego ceną), ze znaczeniem całego eksponatu i jego tematu. Przykładowo jedyna znana adnotacja czy też stempel pocztowy małego miasta, lecz standardowego typu używanego w całym kraju, może mieć mniejsze znaczenie niż typ specjalny użyty w tym mieście.

Ponieważ stan materiału historii poczty może znacznie się różnić, sędziowie winni mieć na uwadze jakość możliwą do uzyskania. Tylko dobrej jakości, czyste, czytelne adnotacje i stemple pocztowe, jak również ogólny wygląd walorów, winny być nagradzane, podczas gdy zła jakość winna być karana.

Jeśli to możliwe, koperty i inne walory ze znaczkami pocztowymi winny ukazywać znaczki w dobrym stanie. Przykładowo, w eksponacie katastrof lotniczych, kiedy z definicji stan kopert nie będzie dobry, stemple pocztowe po odzyskaniu przesyłek winny być tak czytelne, jak tylko to możliwe.

5.4. Prezentacja

Za prezentację można przyznać 5 punktów. Powinna ona uzupełniać rozwinięcie eksponatu poprzez ogólny wygląd i jasność. Z punktu widzenia ułatwienia zrozumienia i atrakcyjności eksponatu dla sędziów i publiczności, sędziowie winni ocenić pracę włożoną w prezentację.

Ilustracje odpowiednich adnotacji i stempli pocztowych konieczne są tylko wtedy, gdy oryginalne nie są dostatecznie czytelne dla oglądającego. Jeśli celem jest przedstawienie znaczących stempli na odwrotnej stronie koperty, takie stemple można naszkicować lub zreprodukować fotograficznie lub

kserograficznie ale tak, aby reprodukcja była czytelna dla oglądającego. Kolorowe fotografie lub reprodukcje winny się różnić rozmiarami od oryginału i być mniejsze o co najmniej 25%.

6. Zakończenie

Wytyczne nie mogą odpowiadać na wszystkie pytania, jakie mogą mieć wystawcy i sędziowie. Każdy eksponat oceniany będzie także według jego własnych zalet.

Tłumaczenie: Ludwik K. Malendowicz, sierpień 1995 roku

Niniejszy Regulamin zatwierdzony został uchwałą Zarządu Głównego Polskiego Związku Filatelistów nr 21/XIX/2007/ZG PZF z dnia 18.11.2007 r. i wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 2008 roku.

Z dniem opublikowania niniejszego Regulaminu tracą moc obowiązującą wszystkie poprzednie wersje regulaminów specjalnych dotyczących oceny eksponatów na wystawach konkursowych PZF.